

BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND

VRIENDEN VAN DE STOLP

Boerderijen Beeldbank: www.boerderijenstichting.nl | Volg Vrienden van de Stolp ook op Facebook

NIEUWSBRIEF NR. 93, JUNI 2018

KICK-OFF
STOLPENCOMMUNITY

ONDERZOEK AAN
STOLPEN IN CASTRICUM

JONG LEVEN
VOOR OUDE STOLP

FOTOS: KENNETH STAMP

TE KOOP

NOORDERVAART 188 A-190 STOMPETOREN

Op steenworp afstand van Alkmaar een toplocatie twee woningen en veel ruimte om te ondernemen. Voor meer informatie AgriTeam makelaars Noord-Holland B.V.

Noordervaart 30-a, 1841 HA Stompetoren
072 - 503 97 97 | www.agriteam.nl

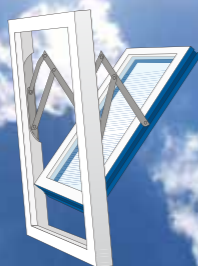
RED DE STOLP

Gezamenlijke actie van Bond Heemschut, Westfries Genootschap en Boerderijstichting Noord-Holland is verlengd tot eind juni 2018.

Help mee, ga naar de website www.reddestolp.nl en teken de petitie.

Visser H-raam

Het Visser H-raam is een specialistisch product van Timmerfabriek Visser. Het Visser H-raam kan gemakkelijk worden ingepast in zowel moderne als traditionele panden.

Tot in detail verantwoord maatwerk

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

Voor alle rieten daken

www.kooijmanrietdekkers.nl

Kooijman Rietdekkers
Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/- platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontmossen

AANNEMERSBEDRIJF WEST-FRIESLAND

Dr. Nuyensstraat 20 • 1617 KC Westwoud • info@awfbouw.nl • www.awfbouw.nl

FOTO: AAD HOLLAMP

14

INHOUD

- 4 JONG LEVEN VOOR OUDE STOLP
- 6 KICK-OFF STOLPENCOMMUNITY
- 7 RED DE STOLP
- 9 GOOISE KAPBERGEN
- 10 ONDERZOEK STOLPEN IN CASTRICUM
- 13 NIET ZONDER HOOP
- 14 BINNENKIJKER
- 16 EXCURSIE FRIESE VRIENDEN
- 17 KIEK 45
- 19 STOLPEN IN HET NIEUWS

6

7

7

10

NIEUWE GENERATIE REDDERS

Het stimuleren en ondersteunen van een jonge generatie nieuwe eigenaren is een uitdagende opgave voor de komende tijd. Het behoud van stolpen zal dan ook in sterke mate afhangen van de vraag of dit gaat lukken. Daarom is vanaf 1 juni de Community Vierkantdelers voor een eerste proefperiode actief. Een markant moment bij het 30-jarig bestaan van onze stichting.

Tijdens de inspirerende kick-off bijeenkomst in de stolp 'De Buitenwerkplaats' (Starmmeer) hebben vele nieuwe ambassadeurs zich voorgesteld. Mensen, die zich vanuit verschillende invalshoeken in willen zetten voor het behoud van stolp en landschap. Met onze nieuwe online community is het mogelijk kennis en ervaring op allerlei gebied snel met elkaar te delen. De nieuwe generatie bewoners kan er terecht met vragen en om ervaring en expertise uit te wisselen. De meer ervaren stolpisten met kunnen hun kennis en ervaring met de nieuwe redders delen. De begeleidende projectgroep wil deze bal graag aan het rollen krijgen. Met uw hulp gaat dat beslist lukken en groeit de Community Vierkantdelers als de spreekwoordelijke kool.

Zou het in dit verband een droom te ver zijn direct de handen uit de mouwen te steken voor het organiseren van vriendenwerkdagen? Of maakt zo'n droom in deze tijd juist kans, omdat we weer op zoek zijn naar gemeenschappelijke en authentieke ervaringen? Het is in elk geval een uitdaging van de Community Vierkantdelers te maken wat we er samen van willen maken. Ieder op zijn manier. Want zonder nieuwe enthousiaste stolpeigenaren zou Noord-Holland Noord-Holland niet meer zijn!

Peter van Zutphen, voorzitter

JONG LEVEN VOOR OUDE STOLP

Aan de Herenweg in Hoogwoud is iets unieks gaande: jonge mensen (twintigers) die met elkaar een stolpboerderij nieuw leven inblazen en daarin twee woningen realiseren. Een buitengewoon project waar ik een kijkje mocht nemen.

Het is een frisse woensdagavond wanneer ik over de Herenweg rijd, een typische Westfriesse bewoningsas met aan weerszijden stolpboerderijen. De stolpboerderij aan de Herenweg 98 is vanuit de verte goed zichtbaar. Hij staat daar als baken in het typische Noord-Hollandse landschap op de hoek van de kruising Herenweg/Groene Wuiver. Het is er één van het Westfriesse type, vermoedelijk gebouwd omstreeks 1735.

De voorbereidingen

Ik heb met Noor en Desley afgesproken in de bouwkeet achter op het erf. Zij zijn dit project samen met Steven en Jessyca aangegaan. Voor Desley, die opgegroeide in de naastgelegen boerderij, was het van kinds af aan al duidelijk dat hij, net als zijn ouders, ook in een boerderij aan de Herenweg wilde wonen. Toen de stolpboerderij aan de Herenweg in de verkoop kwam, was de keuze snel gemaakt: dit moest hem worden. Met zijn vieren was het mogelijk de stolp-

boerderij aan te kopen. Het grote avontuur was begonnen. Wat volgde was een lang en onzeker traject van bestemmingswijziging en vergunningen. Naast het feit dat een woonbestemming toegekend diende te worden, moest de stolpboerderij ook gesplitst worden om twee woningen te realiseren. Hiervoor is de hulp van een adviesbureau ingeschakeld. 'We hadden geen idee wat ons te wachten stond en wat er van ons verlangd werd' vertellen Noor en Desley. 'Eigenlijk zou er een soort leidraad moeten zijn van de te volgen stappen die genomen dienen te worden alvorens men een stolp kan verbouwen en bewonen.' Aan de andere kant is het misschien maar beter om dat niet allemaal van te voren te weten, de kans is namelijk groot dat er dan van afgezien wordt. 'Je moet gewoon door gaan en het zien als een project in een project. Iedere dag één taak en niet alsmaar kijken naar het gehele project, dan raak je het overzicht kwijt.' Desley, die werkt bij het montagebedrijf van zijn vader, treedt op als werkvoorbereider, projectleider en uitvoerder. In het begin was

hij veel tijd kwijt aan het maken van kostenramingen en planning, inmiddels heeft hij dat naast zich neergelegd omdat het project stolpboerderij constant aan verandering onderhevig is en zich niet laat temmen. Toch geeft het hele project veel energie en is de liefde voor de stolpboerderij groot. Het prachtige uitzicht, de rust, het idee van een moestuintje en wat beestjes zijn de belangrijkste drijfveren.

Het plan is om de rechterzijde van de stolpboerderij tot één woning te maken en vanaf de darsdeuren tot en met de naastgelegen schuur de tweede woning. De stolpboerderij wordt uiteindelijk door van een glazen doorloop verbonden met de schuur om het zicht vanaf de voorgelegen weg naar de achtergelegen landerijen te behouden en de stolpboerderij, mede door materiaal- en kleurgebruik, duidelijk als hoofdgebouw te onderscheiden van de rest.

Met respect voor de oude stolp

Met hulp van familie en vrienden wordt het meeste zelf gedaan. Steven en Desley werken beide in de bouw, de meiden kijken voornamelijk naar gebruik van kleuren, materialen en de indeling. Noor vertelt dat ze op weg naar haar werk vaak door dorpen als Sijbekarspel en Benningbroek rijdt, daar veel naar andere boerderijen kijkt en inspiratie op doet voor haar eigen boerderij. Noor en Desley vertellen dat het fijne aan het zien van een mooie boerderij is, te weten dat de mensen die het zo gemaakt hebben, nadachten over hoe het eerst was en deze waarden terug hebben weten te brengen in de nieuwe staat. Dat is ook hun doelstelling voor de stolpboerderij aan de Herenweg. Door het bekijken van oude foto's en tekeningen en het contact met de plaatselijke Stichting Hoochhoutwout lukte het een aardig beeld te krijgen van hoe de stolpboerderij er oorspronkelijk uit heeft gezien. Het idee is om de buitenzijde naar de oude indeling te maken en zodoende zoveel mogelijk nostalgie te bewaren, maar wel met de huidige isolatiewaarden. Dan kan de stolpboerderij er weer een heel nieuw leven tegen.

Hergebruik van oude materialen

Afsluitend lopen we nog even een rondje in en om de stolp. Via de schuur komen we in de overweldigende kathedraal. Van binnen is de hele tent gestript. Het vierkant, de schoorsteen, het dak en de buitenmuren is alles wat nog staat. Overal liggen verzamelde oude materialen. 'Natuurlijk verzamel je oude materialen; dat is de enige manier.' De haard die tijdens de sloopwerkzaamheden tevoorschijn kwam, moet het middelpunt van de toekomstige woonkamer worden en de oude paneeldeuren komen terug op een bijzonder plek.

Wat hier gebeurt is heel bijzonder: een fris koppel jonge mensen met veel in hun mars, die op heel authentieke wijze met veel eigen arbeid en deskundigheid een nieuwe toekomst voor een oude stolp

in een kenmerkend Noord-Hollands landschap realiseren, met veel respect voor stolp, erf en landschap. Wat mij betreft is dit project een icoonproject. Het is nu nog een verloederd aanzicht, maar door het inspirerende gesprek en het enthousiasme van het jonge stel staat daar nu al een pracht stolp.

PROJECT STOLPENCOMMUNITY VIERKANTDELERS VAN START

Van wie kun je het meest leren over allerlei praktische zaken met betrekking tot je stolp? Juist, van een andere stolpbewoner. Die weet uit ervaring hoe je een erf in kunt delen, een vergunning aanvraagt, wat een warmtepomp oplevert en wie de beste rietdekker in de buurt is. Het hebben van een groot netwerk van mede-stolpenbewoners kan veel opleveren.

'Leren van elkaars ervaringen en samen genieten van het stolpenavontuur'

Daarom ziet de Boerderijstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp (BSNH) graag dat de contacten tussen stolpenbewoners en -liefhebbers intensiever worden, zodat meer informatie uitgewisseld wordt, bewoners geïnspireerd worden om nieuwe functies voor de stolp te bedenken en daarmee een jongere generatie enthousiasmeren. Bovendien kunnen ze als groep een doorslaggevende factor zijn in de lobby naar gemeenten. Om dit te realiseren is 1 juni jongstleden het project: Stolpencommunity Vierkantdelers officieel van start gegaan.

In heel 2018 zullen activiteiten georganiseerd worden, waarbij mensen elkaar kunnen ontmoeten, op thema's van elkaar kunnen leren, de oogst kunnen vieren en ook digitaal informatie kunnen uitwisselen. Om dit allemaal te realiseren is een financiële bijdrage van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en van de Provincie Noord-Holland beschikbaar gesteld. Het Nationaal Restauratiefonds faciliteert het digitale netwerk. Daarom hebben we een enquête uitgezonden, die u op de website kon invullen. Op basis van uw mening kunnen we de onderwerpen van de stolpencolleges samenstellen, het minisymposium op het stolpenoogstfeest en de andere uitingen. De inschrijving is inmiddels gesloten en meer dan 200 deelnemers hebben de enquête volledig ingevuld. Waarvoor dank! In de volgende nieuwsbrief zullen we berichten over de resultaten. Maar we blijven het hele jaar door bereikbaar voor suggesties, commentaar of vragen. Ook mensen die graag betrokken willen zijn bij de organisatie van dit project zijn van harte welkom!

Het symposium en stolpenoogstfeest vinden plaats op 6 oktober 2018. Houd die datum dus alvast vrij. Als u op de hoogte wilt blijven van de ontwikkelingen, uitgenodigd wilt worden voor allerlei gratis evenementen, suggesties heeft of graag betrokken wilt zijn bij de organisatie van dit project, dan kunt u uw e-mailadres opgeven bij info@boerderijstichting.nl We zullen zorgvuldig en conform de nieuwe privacywetgeving met uw gegevens omspringen.

WIJZIGINGEN BIJ HET SECRETARIAAT

In de vorige Nieuwsbrief stelden wij het nieuwe bestuur al aan u voor. Nu willen wij graag uw aandacht voor het secretariaat. Ons postadres Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen is ongewijzigd, ook emailadres, telefoonnummer en website blijven onveranderd. De functie van secretaris, tot nu toe uitgeoefend door Mart Groentjes, is nu gesplitst. Henk de Visser voert het bestuurlijke secretariaat. Anna Groentjes (jawel,

de dochter van) doet het uitvoerend gedeelte en is uw nieuwe contact met de Boerderijstichting. Ze is communicatie-adviseur en van jongs af aan opgegroeid in en met stolpen.

Anna is permanent bereikbaar via info@boerderijstichting.nl voor vragen en adviezen, voor bestellingen en publicaties, het doorgeven van bedreigingen of sloop

van stolpen, opgeven van adreswijzigingen of doorverwijzing naar specifieke deskundigen. Dinsdag en donderdag van 9 tot 17 uur is ze telefonisch bereikbaar op 072-5816888.

Anna is ook verantwoordelijk voor de digitale Boerderijstichting: aanvullingen en updates op de Boerderijen Beeldbank, het plaatsen van informatie op Facebook, Instagram en Pinterest.

Angeli Poulssen (L) in gesprek met ambassadeurs Maud Aarts en Dagobert Bergmans.

Ik hoop u snel persoonlijk te ontmoeten op een bijeenkomst, stolpencollege of op het digitale erf via de website community.monumenten.nl/stolpencommunity

Angeli Poulssen,
adviseur BSNH en projectleider Stolpencommunity Vierkantdelers

RED DE STOLP

Begin vorig jaar kwam een aantal partijen op initiatief van Bond Heemschut bij elkaar om de problematiek rond sloop van stolpboerderijen met elkaar te bespreken. Samen met Steunpunt Monumenten en Archeologie, Mooi Noord-Holland, het Westfries Genootschap en Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de Stolp' stelden de organisaties vast dat de Noord-Hollandse stolp in een zodanige penibele situatie verkeerde, dat sprake was van een reëel gevaar voor het voortbestaan van deze voor onze provincie zo karakteristieke agrarische bouwvorm.

Bedreigingen doen zich voor in de vorm van brand, verwaarlozing en sloop. In stad, dorp en buitengebied staat de stolp te vaak letterlijk plannen in de weg. Of dit nu een bouwproject, een weg of een parkeerplaats is: de stolp moet er meestal voor wijken. Terwijl in en met diezelfde stolp veel anders is te realiseren, maar dan moeten waardering, eigenaar, regels en overheid elkaar wel kunnen vinden. Om dit tij te keren en een klimaat te creëren voor meer stolpbehoud is de werkgroep 'Red de Stolp' opgericht, waarin leden van de betrokken organisaties zitting hebben. Er is in Alkmaar een startbijeenkomst georganiseerd, waar een stolpbewuste wethouder een symbolische 'warme douche' kreeg uitgereikt voor positieve inspanningen voor

FOTO: LIESANNE SCHOON, MET DANK AAN GEERT KLAVER

FOTO: INA BROEKHUIZEN

stolpen in met name de Schermer. Ook is een bijeenkomst gehouden met de historische verenigingen van diverse stolprijke dorpen en streken, die alle de ingezette actie steun betuigden. Een warm hart voor de stolp is bijna vanzelfsprekend, omdat zij zich immers algemeen inzetten voor behoud van streekeigen erfgoed. Daarnaast is een tekenwedstrijd georganiseerd voor groep 7 van de basisscholen in plaatsen met stolpen (hiermee is een ballonvaart te winnen) en is een fotowedstrijd uitgeschreven die oog en lens bewust op de stolp doet richten. Op deze manier hoopt de actie dat de stolp als begrip de keukentafel kan bereiken. Ten slotte zijn vóór en na de gemeenteraadsverkiezingen lokale politici aangeschreven vooral stolpbehoud op de politieke agenda te zetten. Allemaal om Noord Holland breed stolpbewust te maken. Want stolpen zijn geen bouwvallen die alleen maar in de weg staan. Stolpen zijn wel eeuwenoude getuigen van boerenbedrijvigheid en agrarische geschiedenis. Het zijn markante bouwwerken van grote logica, vaak imposant en opgetrokken rond een stevig vierkant. Mens, vee en voer efficiënt onder het alles overkoepelende dak. Zo'n voor Noord-Holland karakteristiek bouwwerk haal je niet zomaar weg! De finale van de actie Red de Stolp is op 28 juni op de Grote Stolpendag, waar ook de handreiking 'Vierkant achter de Stolp' wordt gepresenteerd. De verzamelde handtekeningen via www.reddestolp.nl moeten gewicht in de schaal leggen om het tij te keren, want **stolpen moeten blijven voort-be-staan.**

Anneke Zandt

STOMEN LANGS DE STOLPEN

De excursie Stomen langs stolpen was een groot succes met 101 enthousiaste deelnemers die zich de opgediende stolpen in Twisk en Opperdoes goed lieten smaken.

FOTO: ANNA GROENTJES

FOTO: ANNA GROENTJES

FOTO: WILMA EELMAN

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

Heeft u bouwplannen?
Uw onderhouds- en restauratiepartner in Noord-Holland

Akerbouw B.V. Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest
T: 0251-315817 info@akerbouw.nl www.akerbouw.nl

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
info@rietdekkersbedrijfsijm.nl, www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

Nieuwbouw
Utiliteitsbouw
Verbouw
Onderhoud
Restauratie
Kozijnen en lijstwerk

M.C. van Voordenstraat 2
1483 GB De Rijp
tel.: 0299 673487
duinmaijer@duinmaijer.nl
www.duinmaijer.nl

KWANTES
makelaardij

de sleutel tot bezit

TE KOOP
DIJKWEG 174 TE ANDIJK
Idyllisch gelegen authentieke woonboerderij met vrijstaand bijgebouw aan de Westfriese omringdijk. Mogelijkheden te over met dit karakteristieke object: wonen-werken, kangoeroe wonen, atelierruimte etc.. De woning bestaat 1/3 van van de gehele woonboerderij (voorzijde) en heeft ca. 170m2 meter woonoppervlakte. Het bijgebouw meet ca. 71m2 woonoppervlakte.
Vraagprijs € 340.000,- k.k.

Kwantes Makelaardij, Middenweg 9 te 1619 BL Andijk
www.kwantesmakelaardij.nl | 0228-59 22 44

SANDER DOUMA ARCHITECTEN BNA
www.sanderdouma.nl 072-503 98 47

GOOISE KAPBERGEN

Hopelijk verschijnt komend najaar ter gelegenheid van de Boerderijenstichting Noord-Holland een boek over de (dakpan)

kapbergen. Als een van de auteurs krijg ik met grote regelmaat inspiratie van Willem Messchaert, bijvoorbeeld in de vorm van bijgaande Ansichtkaart van een Gooise hallehuisboerderij met kapberg in Blaricum.

Over dit nog ongeschonden exemplaar aan de Angerechtsweg had ik eerder geschreven in het boek *111 plekken in de Gooi en Vechtstreek die je gezien moet hebben*. Het sinds jaar en dag in de top drie van rijkste gemeenten van Nederland verkerende dorp is namelijk ook op een andere manier rijk. Rijk aan hooibergen. In de oude dorpskern zijn er nog een kleine veertig te vinden. Een concentratie die hoger is dan waar ook. Aanvankelijk werd het hooi bewaard op de

slietenzolder boven de deel of boven de stallen, maar rond 1900 werden de eerste kapbergen opgetrokken. De bouwstijl is in Blaricum overal hetzelfde; tamelijk eenvoudige, zogenoemde vierroeders, afgewisseld door een enkele tweeroeder.

Veel hooibergen in Blaricum zijn inmiddels gemoderniseerd. Van een aantal is het riet van de kap vervangen door hout of golfplaten. Bij enkele hebben betonnen staanders de plaats ingenomen van de houten roeden. Toch dragen zij nog altijd in belangrijke mate bij aan het agrarische beeld van dit rijke dorp in het Gooi.

Theo van Oeffelt

STOLPEN IN DE KUNST

Jan Toorop (in 1858 geboren in het huidige Purworejo op Midden Java en in 1928 te Den Haag overleden) was een van de belangrijkste Nederlandse beeldend kunstenaars in de periode 1880-1910. Aanvankelijk schilderde hij in impressionistische stijl, maar via het pointillisme ontwikkelde hij zich tot symbolistisch schilder. Vanuit zijn jeugd kende hij naast het geheimzinnige oerwoud van het eiland Banka ook het schaduwspel van de wajangpoppen.

Dit spel met zijn bewegende figuren inspireerde hem later tot zijn symbolische werken. In Toorop verenigde het mysterieuze oosten zich met het moderne westen. Zijn Indische komaf bleef hij trouw. "Indië kan niet uit mij worden weggedacht. De grondslag van mijn werken is Oostersch", zei hij in een interview. Toorop volgt zijn opleiding aan de HBS in Winterswijk, de Polytechnische School (Delft), de Rijksacademie (Amsterdam) en de Academie voor Schone Kunsten (Brussel). Bevriend met Ensor trekt hij naar Parijs. Later reist hij met Verhaeren naar Londen, waar hij zijn vrouw ontmoet. Terug in Nederland ontwikkelt hij zijn lineaire idealisme en verwerkt art nouveau en Jugendstil in sterke lithografieën. In Amsterdam werkt hij met Berlage aan de nieuwe koopmansbeurs en ontwerpt tegeltableaus voor onder andere de hoofdingang. Eind 19de eeuw woont Toorop in het Zeeuwse Domburg en was daar bevriend met Mondriaan en andere kunstenaars. Het Zeeuwse licht was hun inspiratiebron. In dit licht, in deze context moet dit eenvoudige, maar kraakheldere aquarelletje met een beetje geel en een beetje groen worden gezien. Het is een gezicht op Texel anno 1917 vanaf de hoge, boomloze binnenduinderand bij het dorpje De Koog. Waar het duin domi-

neert, verworden kerkje en akkertjes tot een miniatuurlandschap dat licht golvend naar de einder deint. Den Burg licht - hoog - rechts in het verschieft. Bij De Waal aan de linkerkant stijgt aan de kim een bijbelse rookpluim op. Bivakkeert bijgevolg daar het volk Israëls? Het eilander tafereel is romantisch en stil, zo stil dat het de adem lijkt in te houden. Wellicht vanwege de prettige leegte, die overweldigend is. Een leegte waarin de aanwezige stolpdaken figureren als piramiden in een woestijn. Als niet te missen bouwwerken.

WM

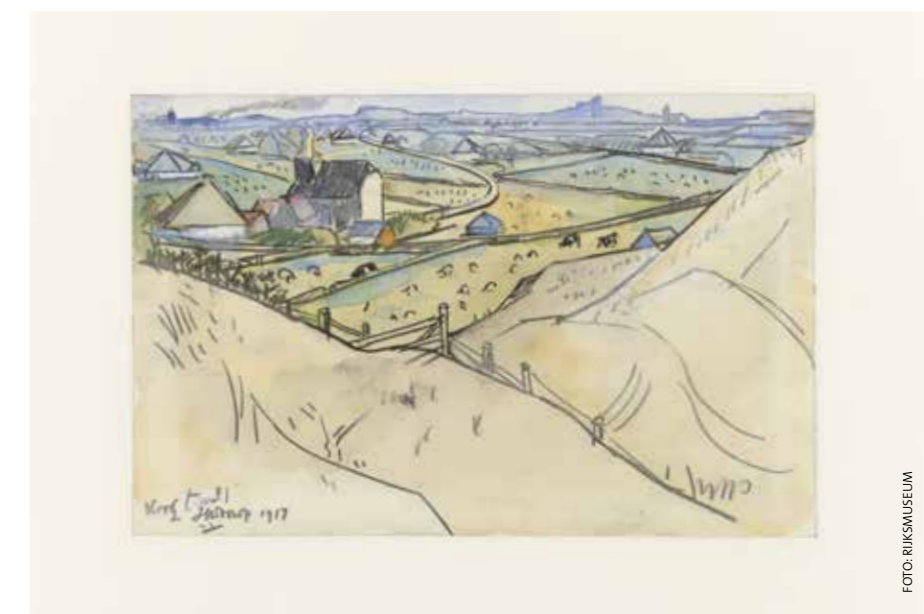

FOTO: RIJKSMUSEUM

ONDERZOEK AAN STOLPEN IN CASTRICUM

Veel stolpen in Castricum zijn in de loop van de tijd verdwenen als gevolg van brand en de aanleg van uitbreidingswijken en wegen. Nu telt de plaats nog ongeveer dertig historische stolpen en zij worden gekoesterd: bijna de helft heeft de status van monument en is daarmee beschermd. Vlak buiten de nieuwbouwwijken van Castricum ligt de Breedeweg, een pittoreske klinkerstraat met aan weerszijden lage heggen, weilanden en stolpboerderijen.

De Werkgroep Oud-Castricum wilde meer weten over de ouderdom van drie van die stolpen en klopte daarom aan bij de gemeente voor financiering van dat onderzoek. Erfgoedwethouder Steeman zag het belang van het onderzoek in en schonk Oud-Castricum het benodigde bedrag. Eind 2017 zijn boorkernen uit onderdelen van de vierkanten gehaald en vervolgens onderzocht door middel van dendrochronologisch onderzoek, ook wel jaarringonderzoek genoemd. De resultaten worden hieronder beknopt gepresenteerd.

Breedeweg 80

De stolp, een gemeentelijk monument, is al circa 150 jaar eigendom van de familie Kuijs. Het is een zogenaamde langhuisstolp, wat betekent dat de boerderij een lang voorhuis heeft waarin wordt gewoond. In het stolpgedeelte daarachter bevinden zich uiteraard de stal, de dars en de hooiberg. Tot 1981 stonden koeien in de boerderij en hierna is niets aan de indeling veranderd, waardoor de stolp in

Breedeweg 80 gezien vanaf de straat. Deze langhuisstolp blijkt te zijn gebouwd in 1872/1873.

Een blik op het vierkant van Breedeweg 80 vanuit de hooiberg. Uit een van de stijlen wordt een boorkern genomen.

prachtige authentieke staat behouden is. Zelfs de houten waterpomp in de stal is nog aanwezig! Het vierkant van de stolp is helemaal gemaakt van vurenhout, iets wat vooral in de 19de en 20ste eeuw gebruikelijk was. De vier stijlen en twee dekbalken zijn ronde balken (in feite complete bomen zonder schors en takken), terwijl twee zwaardere bovenbalken daarbovenop rechthoekig van vorm zijn. Op het vierkant zijn telmerken aanwezig, namelijk korte ingehakte streepjes die de getallen I, II, III en IIII vormen. De merken zijn aangebracht door de timmerman en geven de locatie van de onderdelen aan, wat het in elkaar zetten van het vierkant op de bouwplaats vereenvoudigde. Uit alle vier stijlen van het vierkant is een boorkern genomen. Bij twee stijlen blijkt de boom gekapt aan het einde van 1868 of het begin van 1869, de andere twee stijlen dateren uit eind 1870 of begin 1871. De bomen zijn dus niet allemaal in hetzelfde jaar gekapt, wat betekent dat hout uit verschillende jaren is gemengd tot één partij bouw hout. Door middel van jaarringonderzoek kan ook de herkomst van hout worden bepaald: het vurenhout van de boerderij blijkt afkomstig uit het midden van Zweden.

De resultaten van het dendrochronologisch onderzoek sluiten goed aan bij informatie uit het kadaster, dat in Nederland in 1832 is opgericht. Via oude kadasterboeken en zogenaamde hulpkaarten kunnen veranderingen in de bebouwing vanaf dat jaar worden achterhaald. Bij Breedeweg 80 is volgens het kadaster in 1872/begin 1873 een nieuwe stolp gebouwd. Uit het dateringsonderzoek blijkt dat dit de nog bestaande boerderij is en dat voor de bouw van het vierkant gebruik is gemaakt van nieuw aangekocht hout. De opdrachtgever voor de bouw was Jacob Pietersz Kuijs, een voorouder van de huidige eigenaar.

Breedeweg 75-77

Tot enkele jaren geleden was deze boerderij eigendom van de familie Glorie, een familie die al vanaf de 18de eeuw in Castricum woont. Zij had de boerderij in ieder geval al vanaf begin 19de eeuw in bezit. Het

Een telmerk, nummer IIII, op een van de zwingen van het vierkant van Breedeweg 80.

Breedeweg 75-77 na de recente verbouwing. Rechts de aangebouwde staart.

Uit een van de grenen liggers van het oudste vierkant van Breedeweg 75-77 wordt een boorkern genomen.

De stijlen van het oudste vierkant van Breedeweg 75-77. Rechts op de achtergrond de stijl van eikenhout, links op de voorgrond van grenenhout.

is een Westfriese stolp, met de darsdeuren in de voorgevel en de stal aan de achterkant. Deze stal heeft men extra groot gemaakt door een 'staart' toe te voegen, een verlengstuk van de stal.

Het gemeentelijk monument is enige tijd geleden verkocht en verkeerde toen in slechte staat. Twee families verbouwden de grote boerderij tot twee woonhuizen en het resultaat mag er wezen: de stolp ziet er weer prachtig uit! De stolpboerderij heeft een dubbel vierkant, wat betekent dat de kern van de boerderij wordt gevormd door twee vierkanten met normaal gesproken zes stijlen. Bij deze boerderij bleek het dubbel vierkant anders te zijn uitgevoerd: om de lange bovenbalken beter te ondersteunen, plaatste men een extra paar stijlen. Dit dubbele vierkant heeft daarom niet zes, maar acht stijlen. Aan het houtwerk is duidelijk te zien dat de vierkanten niet gelijktijdig zijn gebouwd. Aanvankelijk was het dus een stolpboerderij met een normaal enkel vierkant en in latere tijd is een tweede vierkant bijgebouwd. Dat ging uiteraard gepaard met een grote verbouwing, waarbij ook

nieuwe gevels zijn opgetrokken. Het dateringsonderzoek had in de eerste plaats als doel om vast te stellen wanneer het oudste vierkant was gebouwd. In diverse onderdelen van dit vierkant, waaronder de vier stijlen, zitten pengaten of andere inkepingen die niet samenhangen met de huidige constructie. Dit betekent dat het om hergebruikt hout gaat. Dit komt veel voor bij vierkanten: nieuw hout was duur en als tweedehands balken in goede staat werden aangeboden, was dit een prima alternatief. Vaak zijn die hergebruikte balken afkomstig uit gesloopte stolpboerderijen, maar ook onderdelen van bijvoorbeeld molens zijn soms gebruikt. Een van de stijlen is van hergebruikt eikenhout, de andere drie zijn van hergebruikt grenenhout. Uit het jaarringonderzoek blijkt dat het eikenhout is gekapt aan het einde van 1577 of begin van 1578. Deze datering zegt uiteraard niets over de ouderdom van de huidige boerderij, want de balk zat oorspronkelijk in een ander gebouw. Waarschijnlijk was dat ook een stolpboerderij en het gaat dus om een erg oud stuk stolphout!

De grenen liggers bovenin het vierkant zijn wel nieuw aangekocht voor de bouw van de stolp. Dit hout is gekapt rond 1665, wat betekent dat de stolpboerderij rond die tijd is gebouwd. Het grenenhout is geïmporteerd uit het zuiden van Noorwegen. Uit de kadastragegevens blijkt dat men het tweede vierkant bouwde in 1855. Deze houtconstructie is een combinatie van nieuw grenen- en vurenhout met vierkante stijlen en liggers.

Breedeweg 72

Het model van de derde boerderij is enigszins afwijkend: het kan het beste worden omschreven als een stolp met een aangebouwd woonhuis aan de zijkant. De stolpboerderij is sterk verbouwd, waardoor slechts een deel van het vierkant nog zichtbaar is. Voor zover kan worden gezien is het vierkant helemaal gemaakt van grenenhout. Uit een van de stijlen is een monster genomen. Doordat de laatst gegroeide ring in deze stijl ontbreekt, kan alleen worden gezegd dat het hout is gekapt ná 1547. Gezien deze datering en het uiterlijk van het vierkant is het aannemelijk dat de boerderij ergens in de 17de eeuw is gebouwd. Vooral nog is het niet mogelijk een precies bouwjaar te geven.

Tot slot

Het dateringsonderzoek in Castricum heeft maar weer eens aangetoond wat voor verrassende gegevens dateringsonderzoek aan stolpboerderijen kan opleveren. In een stolp met gevels uit de 20ste eeuw kan goed een vierkant uit de 17de eeuw staan. Voor stolpen die zijn gebouwd vóór invoering van het kadaster in 1832 is het jaarringonderzoek aan het vierkant de enige manier om het bouwjaar te achterhalen. Door houtonderzoek in de toekomst zullen ongetwijfeld nog veel meer oude stolpen worden ontdekt!

D/D

Uit het vierkant van Breedeweg 72 wordt een boorkern genomen.

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden. Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf 1,60 ‰ en woning steen/schroefriet vanaf 0,80 ‰.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

Floridus
tuin & groen

- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

Voor een passende omgeving bij uw woning

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud - telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl
www.floridus.nl

Van Lierop houdt uw monument leefbaar...

- > HOUTINSECTENBESTRIJDING
- > ZWAMBESTRIJDING
- > HOUTHERSTEL MET EPOXYTECHNIEK
- > VOCHTBESTRIJDING / KELDERAFDICHTING
- > INSPECTIE-ABONNEMENTEN

MEER DAN 50 JAAR ERVARING

Van Lierop
Conserviert & Herstelt Hout | Verdrijft Vocht

0172 43 35 14
www.vanlierop.nl

GRATIS INSPECTIE VRAAG NAAR DE VOORWAARDEN

460 jaar oude stolp nu energieneutraal!
de Wurvershoofse kronkeldijk no. 402

MAARTEN KONING
Bouwkundig Ontwerp- & Tekenbureau bv

Al 25 jaar
Schrepel 12 | De Goorn | 0229 504 996 | maarten-koning.nl

NIET ZONDER HOOP

Red deze stolp.

FOTO: DIJKHART.ORG

Onder de titel 'Niet zonder hoop' brengen wij bedreigde stolpen onder de aandacht, omdat blijkt dat steeds meer stolpen in leegstand vervallen en schijnbaar doelloos afglijden naar een roemloos einde. Eerst raakt de stolp in onbruik, met leegstand en het ontbreken van (zichtbaar) onderhoud tot gevolg. Dit begin van verwaarlozing leidt in de meeste gevallen tot verval. Wat is hiervan de oorzaak? Kan het tij nog gekeerd? Vaak onbekend. Wij willen dit fenomeen registreren in een ultieme poging tot behoud. Een actie die naar onze mening niet zonder hoop is.

16. PURMEREND

Daar sta je dan, ingeklemd tussen de op- en afritten van een autosnelweg die langs het uitdijende Purmerend scheert. Dit door een veelheid aan infrastructurele ingrepen afgesnoerde, noordelijke puntje van de polder Purmerland is hierdoor wel een eerste klas zichtlocatie geworden. Zoveel is zeker. Bij veel mensen die deze plek al eens of vele malen passeerden, zal deze stolpboerderij daarom bekend zijn. Tussen enkele schaambosjes in een ruime bocht in de A7 is het landelijke karakter niettemin duidelijk achter- en herkenbaar gebleven dankzij het ruime erf rondom de stolpboerderij die duidelijk sporen van een langjarig bestaan vertoont. De stolpboerderij heeft ondanks deze patina zijn boerentrots behouden en heft het piramidale dak in een uiterste poging om aandacht naar de hemel. Het erf is heerlijk kaal, een zogenaamd schapenerf met louter gras, en slechts enkele bomen die de stolp tegen al te veel wind dienen te beschutten. Vanwege de ingehouden grandeur van deze stolp, z'n boerensjieke voorkomen en de zeer in het oog lopende locatie, zou het een ideale plek zijn geweest reclame te maken voor de actie 'Red de Stolp'. Heeft u tussen twee haakjes de petitie al getekend? Kijk op www.reddestolp.nl

Schapen en golfplaten

Op de topografische kaart van Noord-Holland (no. 312, Purmerend, 1:25.000, verkend 1892) komt de stolpboerderij als eenzaam rood vierkantje aan de rand van een flauwe bocht

in de ringvaart van de Wijde Wormer al voor in de overwegend bleekgroene massa van de Purmerlander polder. Daar sta je dan. Middenin de polderleegte ten noorden van de Spieringsloot en zuidelijk van het Noordhollandsch kanaal. Ten opzichte van toen is de situatie drastisch veranderd. Met de overlooppolitiek groeide Purmerend als kool en het forensisme deed zijn intrede, waarna ook het rijkswegennet werd opgevaardeerd. De nieuwbouwwijken De Gors, Purmer-Zuid, Weidevennen en de rijbanen met op- en afritten van de A7 omsingelden de stolp in een harde wereld vol baksteen, beton en asfalt. Met deze oprukkende urbanisering verloor de stolp langzaam maar zeker zijn agrarische functie. Het is aan de kracht van de vormtaal van stolp en erf te danken dat deze groene oase nog steeds als zodanig is te herkennen. Hoe simpel kan het zijn. Schapen hebben 's zomers lange tijd mede het beeld bepaald van deze stille plek die wordt gedomineerd door dat ene karakteristieke, piramidale dak. Herkenbare vormtaal die klinkt als een streekgebonden krachtterm. Onderhoud liet de laatste jaren te wensen over. Toch hield de eigenaar het erf bij, paste een soort van anti-kraak bewoning toe en hield het met rode pannen gedekte puntdak na een storm aan twee kanten met golfplaten gesloten. Een uiting van het bestaan van een sluimerend plan, een vorm van compassie met dit stuk uniek gelegen agrarische geschiedenis bovendien.

Stop gat in het dak

Plotseling is er recent een gat bovenin het dak van de stolpboerderij verschenen. En dat is een ramp want dan kunnen regen en wind hun verwoestende werk aan de houten draagconstructie (het vierkant) van de stolp beginnen. Het gat in het dak is tot op heden gebleven en dat is een slechte zaak voor het behoud van deze stolp op deze unieke locatie. Heeft de eigenaar de moed verloren? Ziet hij het object niet meer zitten? Heeft hij z'n plannen opgegeven? Dat is vanzelfsprekend mogelijk en zeer menselijk. Maar als we nu eens met elkaar juist moed bij elkaar harken en de gemeente onderneemt in deze kwestie bijvoorbeeld actie en vraagt de eigenaar beleefd het dak tijdelijk te dichten, hetgeen heel gemakkelijk en bijna kosteloos kan gebeuren door het over het gat spannen van een stevig bouwzeil. Op deze manier blijft het dak dicht en ontstaat gelegenheid voor overleg. Overleg om deze stolp binnen de lopende actie 'Red de Stolp' te kunnen redden en dan is deze rubriek andermaal niet zonder hoop.

WM

In de Binnenkijker kijken we binnen in het interieur van een stolp. Deze verschillen nog meer van elkaar dan de buitenkanten. Ditzelfde gaat op voor de mensen die er wonen en werken. Bij Lambert-schaag vrolijk een opvallende, zachtgele houten weeg parallel aan de N239 menig weggebruiker op. Een stolp op een eeuwenoude locatie met een bijna even lange traditie in herbestemming.

De boerderijenbeeldbank (www.boerderijenstichting.nl) geeft als bouwjaar van deze enkelvoudige stolpboerderij met voorhuis het jaar 1712 op. Dus nog ruim in de periode dat op deze plek de Noorddijk van de Vier Noorder Koggen het getij van de Zuiderzee keert. Op deze typerende T-kruising van zeedijk en dorpsweg (Noordeinde) van het fraaie Westfries lindorp Lambertschaag staat deze stolp 'als van nature' op een wel heel opvallende zichtlocatie. Dorp in of uit: de stolp is het oriëntatiepunt met hoofdletters. Zelfs vanaf de Zuiderzee zal het piramidale dak beslist als visueel hulpmiddel voor de kleine vaart en de visserlui hebben gefungeerd. Ook na de aanleg van de Wieringermeer in 1930 behoudt deze stolp zijn geweldige zichtlocatie. Een locatie die bovendien de beslissende rol speelt in het verhaal van een nagenoeg constante vorm van herbestemmen. Van het aanpassen aan de continue veranderende omstandigheden met steeds nieuwe vormen van gebruik en daarmee van (voort)bestaan. Met de plek en de stolp als leidende principes. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de opkomst van het wegverkeer begin zoste eeuw. Noem het volharding, noem het ondernemerschap. Maar het model heet herbestemmen.

met andere functies. Boer-stalhouder, tapper, herbergier, koetsenmaker, uitbater, kastelein, caféhouder en veehandelaar. Het voorhuis wordt in de loop van de tijd café, met de inspirerende en hoopgevende naam 't Fortuin. Nog terug te vinden in het bovenlicht van de oorspronkelijke voordeur. Tussen 1900 en 1920 wordt naar de heersende trend naast de stolp een kolfbaan gebouwd. De kolfbaan krijgt dan ongeveer een zelfde voorgevel als het voorhuis. Alle twee met een eenvoudig, rechte houten topgevel met op de hoeken en in de top een tweezijdige (bovenin driezijdige) vierkante vorm. Later wordt het dak aangepast en krijgen beide voorgevels een dakoverstek met chaletachtig lofwerk. Allengs gaat de stolp een rol spelen in het dorpsleven van Lambertschaag en in de zaal van de kolfbaan bloeit een dorps-theater. Het groeiende wegverkeer geeft een nieuwe impuls en de stolp wordt een belangrijke pleisterplaats voor vrachtwagenchauffeurs. Delen van de omliggende landerijen worden verkocht aan onder andere een tankstation, terwijl een groot deel direct achter de stolp tot op de dag van vandaag dienst doet als vrachtwagenparkeerterrein met uniek rangeersysteem. Ten slotte is het paalzitten er jarenlang een wereldwijd bekend fenomeen geweest.

Van boerderij naar chauffeurscafé

Hoe de stolp er in 1712 uitzag is onbekend, maar algemeen wordt aangenomen dat het voorhuis van iets latere datum is. De stolp ligt met erf op de westelijke hoek van de landerijen die wordt gevormd door dorpsweg en zeedijk. De darsdeuren zijn dan ook aan die (westkant) aangebracht. De stolp is van oorsprong vermoedelijk alleen als boerenbedrijf in functie. Al snel wordt de bedrijfsvoering aangepast aan de hierboven beschreven ligging. Aannemelijk is dat men er eerst paarden stalt. De stolp wisselt daarbij ook van eigenaar en al in 1783 noemt een van hen zich herbergier. Vanaf dat moment kan behalve het paard ook de ruiter of de koetsier er uitrusten. Zoals het paard hooi zal zijn gevoerd, zal de reiziger een maaltijd met een glas bier voorgeschoteld hebben gekregen. En zo gaat het vervolgens. Het beroep boer wordt op deze locatie steeds in wisselende samenstellingen gecombineerd

Nieuwe hotelfunctie

De huidige uitbaters Colinda Crevels en Jankees Hink hoeft je hierover niks wijs te maken. Dit in de horeca gepokt en gemazeld, buitengewoon gastvrije stel heeft drie jaar geleden de potentie van de locatie en het stolpcafé annex restaurant 'Het Wagenwiel' goed gezien. Aan de eigenaar hebben zij destijds een uitgekiend businessplan voorgelegd om geld en energie te investeren in een moderne hotelaccommodatie. Acht comfortabele kamers die van alle gemakken zijn voorzien, zijn ruim een jaar geleden op de plek van de halve kolfbaan gerealiseerd. De nieuwe hotelfunctie zorgt voor een betrouwbare geldstroom en is een economische drager van formaat. De vrachtwagenchauffeurs zijn eveneens een welkome, vaste waarde. Het café-restaurant heeft een goede keuken ("Steakhouse a la carte", roept Jankees vanuit de keuken) en ook de toerist en de recreant weet 'Het Wagenwiel' te vinden. Colinda en Jankees benadrukken dat ondanks de nieuwe hotelpoot de dorpsfunctie gewoon behouden is gebleven. Ook regionaal heeft 'Het Wagenwiel' in korte tijd een goede naam opgebouwd, beweren beiden niet zonder trots. Keuken, koelcellen en opslag hebben ruimte genoeg in het vierkant en op de dars. Het wagenwiel dat op een mooie dag voor de stolp de naam van dit gastvrije etablissement moet uitdragen, ligt nog ergens op de zolders tussen veel oud meubilair en een opgezette vos. Ook dat komt goed, zoals het al 300 jaar fortuinlijk goed gaat met deze stolpboerderij met een R in een van de dakvlakken. De R van roemRijk en aanRader. W/M

EXCURSIE BOERDERIJENSTICHTING FRYSLÂN

Na de zeer goed verzorgde en uitgebreide lunch in de verbouwde stolp "Het Wagenwiel" in Lambertschaag, stapte het gezelschap in de touringcar.

Anneke Z. van de Boerderijenstichting NH nam afscheid van de Friese Boerderijenstichting en Melanie Balledux van BSNH reed mee in de touringcar. De route ging van Lambertschaag via De Weere en Gouwe richting Sijbekarspel, Benningbroek en met tussenstop in Wognum. Peter van Z. reed erachteraan met zijn auto en voegde zich in Wognum bij het gezelschap.

Onderweg heeft Melanie verteld wat er zoal links en rechts te zien was aan bijzondere en mooie stolpen, sommige nog agrarisch en andere al verbouwd tot woonboerderij. De diverse kenmerken van de stolpen kwamen ter sprake, zoals voorhuis, staart, rieten dak met pannenspiegels, wagendeuren en bijzondere elementen in gevel (metselwerk, deuren en ramen en bovenlichten van geëst glas enz.) en dak (fraaie dakkapellen, windveren en makelaars) en andere monumentale zaken. Ook ging Melanie in op de problematiek van leegkomende agrarische objecten, de voor behoud van de boerderij noodzakelijke herbesteding, de kosten voor restauratie en onderhoud enzovoort. Veel zaken rondom stolpboerderijen zijn zeer herkenbaar voor de Friezen, ook bij hen spelen dezelfde vraagstukken. Melanie is ook ingegaan op de behoefte aan ruimere bestemmingsplanmogelijkheden t.b.v. herbesteding van stolpen en

FOTO: MELANIE BALLEUX

(soms cultuurhistorisch waardevolle) bijgebouwen op het erf. Zij gaf aan dat de Boerderijenstichting pleit voor ruimere bestemmingsplanregels en maatwerk in de planologie. Door meer verschillende woon- en werkfuncties op het erf toe te staan, een zeer grote stolp ook te mogen bewonen met meer dan 2 gezinnen (splitsing in 2 woningen wordt vaak wel al toegestaan door Provincie en gemeente) of soms beter nog: door bijgebouwen een woon- en/of werkfunctie te mogen geven, kan een financiële drager worden gecreëerd voor restauratie en onderhoud aan de stolpboerderij.

In Wognum aangekomen, splitste de groep zich in tweeën: de eerste groep bezocht eerst de Hervormde Kerk, prominent gelegen op de hoek van Kerkstraat, Raadhuisstraat en Oude Gouw.

De tweede groep ging meteen op bezoek bij de rijksmonumentale stolpboerderij Welgelegen, letterlijk op een mooie zichtlocatie aan de T-splitsing van de Raadhuisstraat.

In de kerk werd door dhr. Hania (verbonden aan deze kerk) een uitgebreide uitleg gegeven over de geschiedenis van Wognum en van de kerk. Er was daarna voldoende tijd om kerk en begraafplaats te bekijken. Ook de rijksmonumentale stolpboerderij aan de Oude Gouw 1, ten zuiden van de kerk gelegen, was de moeite waard om vanaf de straat te bewonderen.

Stolp Welgelegen was een ware ervaring om te bezoeken. De stolp is in oorspronkelijke staat, het is een rijke boerderij met het woonhuisgedeelte aan de voorzijde en de darsdeuren aan de achterzijde. De koestal met lange regel, korte regel en naastgelegen dars en hooiberg is geheel origineel behouden. Ook het woonhuisgedeelte bezit nog alle vertrekken en getuigt van vroegere grote rijkdom.

Het interieur met diverse kamers, bedsteden, schouwen is een plaatje. O.a. de wand- en plafondschilderingen zijn zeer indrukwekkend. De eigenaar dhr. Sloetjes, heeft de stolp met veel zorg en aandacht ingericht, geheel in overeenstemming met de tijd waarin de stolp is gebouwd en hoe in de stolp werd gewoond.

De bezoekers waren na afloop van bezoek aan Welgelegen en kerk met enige moeite weer in de touringcar te krijgen, om op weg te gaan naar het voormalige eiland Wieringen. Maar daar wachtte natuurlijk nog meer interessants...

Melanie Balledux

KIEK 44

Ja zeker is dit een kapberg. Het is de boerderij 'De Kapberg' aan de Rozendijk op Texel. Tot 1834 was dit een schuur, daarna werd er een woongedeelte aan of in gebouwd, met een uitwendige lage schoorsteen, een zogenaamd fort. Een van de eigenaars in de 19e eeuw was strandvonder Hendrik van Lit. Er is veel hout verspijkerd aan de zijkant van het hooivak. Hout afkomstig van aangespoelde dekladingen en van gestrande schepen was goedkoop of gratis en werd veel toegepast in en aan Texelse boerderijen. In 1940 werd de boerderij verbouwd en aangepast aan de toen moderne tijd. Het houten schot en de gewitte halfsteens muur van het woongedeelte op het zuidwesten werden toen vervangen door een gemetselde muur.

De Kapberg in 2018

KIEK 45

Uitlopend jong lover en een lommerrijk, groen schapenerf is het eerste wat me te binnen schoot bij het zien van deze foto in zwart-wit. Een foto die niet toevallig ook de kiek van deze week is. De afbeelding is deze keer via verschillende fysieke overhandigingen op de burelen van de boerderijenstichting terecht gekomen met de onvermijdelijk daarbij horende vraag. "Weet u ...", enzovoort. De Kiekredactie wil absoluut niet sturen, maar de houten topgevel en het sterk

vermoeden van groen kleurgebruik doet hier haast een Westfriese geur van het fotopapier opstijgen. Maar lezer, pas op, het zijn slechts gedachten boven beslist geen kleurenfoto.

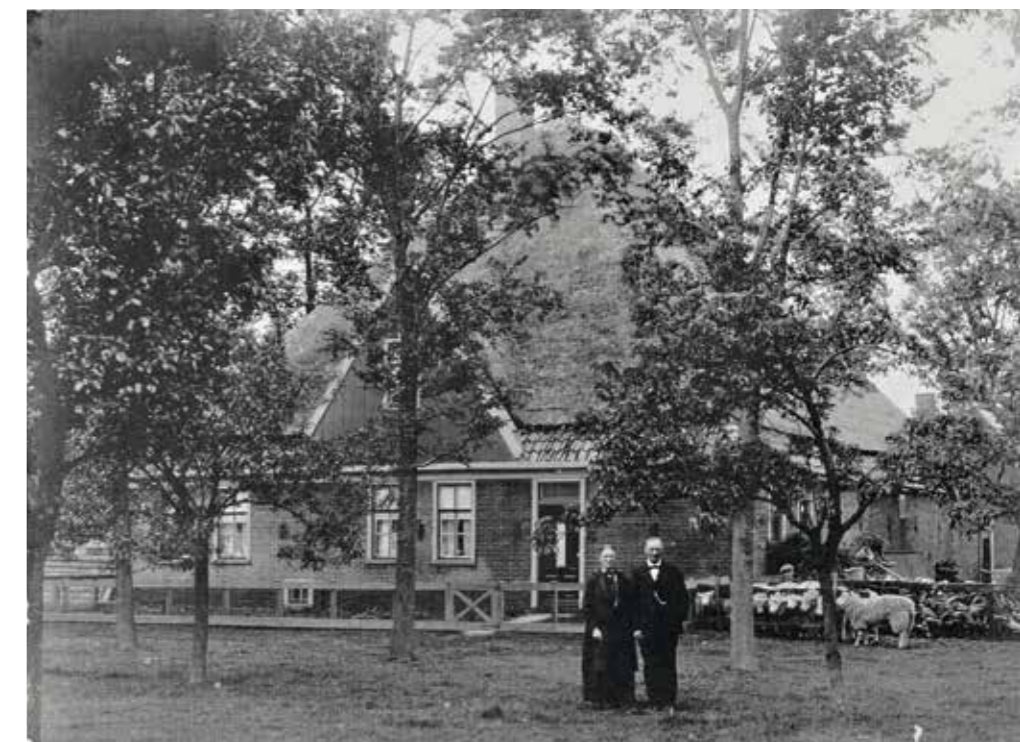
Staatsiedubbelportret

Het is duidelijk dat deze prent bedoeld is als staatsieportret. Een staatsiedubbelportret wel te verstaan, want zowel de stolpboerderij als de boer en boerin staan er op zijn en haar paasbest op. De fotograaf heeft zijn uiterste best gedaan om alle details van de locatie en de betrokkenen messcherp in een meesterlijke compositie te vangen. Het lage standpunt doet het piramidale dak van de stolp als een bergtop oprijzen en is zo onbetwist het hoofdthema van de foto. Boer en boerin staan blootshoofds net buiten het centrum van het beeld. Hun sobere, maar smaakvolle kleding is keurig en net, en op het zwart steken broche, halssnoer en horlogeketting voldoende af om toch bescheiden op te vallen. Schouder aan schouder. Hand in hand ging destijds in het openbaar kennelijk te ver. De positionering van de kleine kudde schapen (zonder twijfel Texelaars) is het enige frivole detail in het verdere strakke decor dat vooral moet registreren en imponeren. Daarom ook staan deze schapen als goed gedridde militairen in strak gelid opgesteld en heeft de achter het hek weggedoken jongeman met pet daar zeker een dwingende hand in gehad.

Kast van een pronkjuweel

Een sprookjespaleis ten plattelande zou je deze stolp kunnen noemen, zo indrukwekkend is ie. Dat hoge rietgedekte, piramidale dak met die bovenmaatse, houten topgevel alleen al. Afgezet met een brede bakstenen voorgevel boven een gitzwarte smetrand. In de gevel evenwichtig verdeeld twee dubbele raampartijen en een voordeur met bovenlicht. Vier zesruiters met vitrage aan weerszijden en een rolgordijn, een deur met rechthoekige panelen en een smal deurrooster. Het kelderraampje net boven het maaiveld wijst op de aanwezigheid van een opkamer. Drie rijen geglazuurde dakpannen en een brede bakgoot maken de bouwkundige coiffure esthetisch helemaal af. Achter het houten hek dat met gas is afgezet een smalle border met bloeiende planten. Het toegangshek heeft de vorm van een x, terwijl de hekpalen net als de schapen strak op een rij staan. Aan de zijgevel een zweem van een staart met een dubbele raampartij op de hoek van de muur die verder blind is op een klein raam na. Op het eind een staldeur. Landelijk met koninklijke allure. En dan die rust, die spreekt uit de achteloos weggelegde emmer aan een lange steel, die bijvoorbeeld gebruikt wordt om slootwater in drinkbakken te scheppen. In dit geval voor de schapen. Let nog even op het subtiel verschil in sier van de muurankers in voor- en zijgevel. De boer en de boerin staan met gepaste trots voor hun stolp als waren zij de farao en diens vrouw voor een ware polderpiramide. Voornaam en vooral rustig blikken zij de lezer in de ogen met de prangende vraag: "Voor welke stolpboerderij staan wij en waar?" Antwoorden naar het nieuw bemenste secretariaat op het vertrouwde adres (zie colofon) met dezelfde adequate verwerking.

WM

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Een van de oudste stolpen in de Schermer, aan de Noordervaart 11 in **Schermerhorn**, wordt gerenoveerd. De nieuwe eigenaren beëindigen de agrarische bestemming. De schuren achter de stolp gaan onderdak bieden aan de collectie van Stichting tot Behoud van Oude Landbouwvoertuigen De Schermeer. De stichting is begin jaren tachtig opgericht.

Een tot woning verbouwde stolp in **Jisp** is een van de genomineerden voor de Babel Architectuurprijs 2018. Er zijn negen kanshebbers voor deze prijs. Het gaat om bijzondere gebouwen in de Zaanstreek die vaak een nieuw functie hebben gekregen. Babel is een Zaanse architectuurplatform. De Zaanse architectuurprijs is vijf jaar eerder uitgereikt.

Bij opgravingen in **Enkhuizen** zijn een middeleeuwse huisterp en bewoningsresten uit de periode 1500-1800 aangetroffen. Volgens oude kaarten stond er hier in de zeventiende en achttiende eeuw een stolp. „Dat was ons geluk”, vertelt de archeoloog. „Stolpen waren toen niet heel sterk gefundeerd. Dat heeft de bovenzijde van de huisterp beschermd.”

Dirk Wilree was in de achttiende eeuw schepenen van Hoorn. Hij was niet onbemiddeld. Zo bezat hij een stolp in **Wognum**. Ook buitenplaats Vredehof in dit dorp was zijn eigendom. Wilree wordt genoemd in een publicatie van historische stichting De Cromme Leeck.

Vakantieboerderij Vredesteijn in **Egmond-Binnen** verbouwen tot appartementencomplex? Als het aan B en W ligt, gebeurt dat. Deze toekomst voor de grote stolpboerderij is nog niet definitief. Met dit plan komt een einde aan twee gevallen van illegale bewoning.

Zangpartijen worden opgenomen in de oude bedstee. Slagwerk staat in de andere bedstee. Voor een natuurlijke galm wordt het plafond opgetakeld en opent zich een enorme zolder. Welkom in 'Het Gemengd Bedrijf' te **Limmen**. Een stolp uit 1908 is ingericht als professionele geluidsstudio. Candy Dulfer en andere artiesten roemen deze studio.

Heiloo wordt toestemming gevraagd voor de sloop van een stolp. De boerderij uit de negentiende eeuw staat in de weg voor verbreding van de Lagelaan. Over de ver-

nieuwde weg moet verkeer naar de Ag rijden. De gemeente maakt zich sterk voor een 'eigen' afslag.

Een boer op de stolp Avendorp in **Schagen** stuitte in 1892 op zijn erf op twaalfhonderd oude muntjes. Een deel van de vondst wordt geëxposeerd in het plaatselijke Boerderij- en Rijtuigmuseum Vreeburg. In de catalogus ruim aandacht voor de historie van Avendorp.

Een stolp als bedrijfsmuseum. De plek in **Winkel** waar transportbedrijf en handelsonderneming Spaansen ooit begon, is ingericht als museum. De familie Spaansen ontvangt er groepen bezoekers. Pas getrouwd betrokken grondlegger Bertus Spaansen en zijn vrouw de stolp in 1938. Hij begon in 1946 met één vrachtwagen. Nu staat de derde generatie aan het roer. Na de dood in 1994 van de weduwe van Bertus dient de stolp als museum.

Veel stolpen komen voorbij in een boek over **Assendelft** in het begin van de negentiende eeuw. Mede aan de hand van de volkstelling uit 1829 en de eerste kadastrale informatie is een gedetailleerd overzicht ontstaan van de toenmalige inwoners, hun beroep en hun behuizing.

De oude gierkelder van een stolp in **Oudesluis** staat vol water. Prima koelwater voor de eigenaar die zelf bier brouwt. Hier maakt de man van brouwerij De Lepelaar 'opdrachtbieren'. Op de vloer van de gewone kelder roert de hobbyist zijn eigen brouwsels. Hij bereikt steeds meer bierkenners. In het dagelijks leven is hij gemeenteambtenaar.

BTW 6%

Tot en met 31 december 2018 betaalt u 6% BTW over schilderwerk, behangen, stukadoeren en isoleren van woningen ouder dan 2 jaar. Dat geldt ook voor woonstolpen en voor stolpen die minder dan 50% voor bedrijfsdoeleinden gebruikt worden. Wanneer uw stolp voor minder dan 50% als woning gebruikt wordt, is deze regeling alleen voor het woongedeelte van toepassing. Lees voor de exacte voorwaarden de website van de Belastingdienst.

COLOFON

Nieuwsbrief nr. 93 van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', juni 2018

Secretariaat: Schapenlaan 20,
1862 PW Bergen Noord-Holland
info@boerderijstichting.nl
Dinsdag en donderdag van 9 tot 5 telefonisch
bereikbaar via 072 581 68 88
beeldbank@boerderijstichting.nl
www.boerderijstichting.nl
IBAN: NL69INGB0000338181 t.a.v.
Boerderijstichting Noord-Holland, Bergen

Redactieteam:
Dieuwertje Duijn
Wilma Eelman
Willem Messchaert
Jan Schoen
Renee Stroomer
Nico van der Wel

Grafische verzorging en advertenties:
Carla Buijsman, le bureau, Hoorn (0229 317 027)

Druk: Meco Offset, Zwaag
Opplage: 1.950 exemplaren

Het bestuur:
Peter van Zutphen (voorzitter), Anna Pauwlon
Henk de Visser (secretaris), Oudorp
Ralf van Etten (penningmeester), Stompeloren
Anneke Zandt, Twisk
Wilma Eelman, Den Burg

Advisering
Het is mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' in te winnen. Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 125,- (all-in) in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan het secretariaat:
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen
e: info@boerderijstichting.nl
Zie ook onze website: www.boerderijstichting.nl

De Nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.
ISSN 1566-8843

De Boerderijstichting Noord-Holland is aangemerkt als ANBI. Zie onze website.

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 17,50 per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door.

vierkant achter uw stolp
leloup architecten
warder 132, 1473 ph warder
tel. 0299 - 40 1380
www.leloup.nl

stolpenbouw
klaar voor de toekomst

- NIEUWBOUW**
- VERBOUW**
- RENOVATIE**

06 5125 4855
info@stolpenbouw.com
Belkmerweg 18, 1754 GA Burgerbrug

SCHILDERSBEDRIJF
Jos Bes
TUITJENHORN
TEL : 06-53694232 / 0226-393615
WWW.SCHILDERSBEDRIJF-JOSBES.NL

Inclusief controle vonkenvanger!
De Schoorsteenveger uit West-Friesland
Wij vegen stolpen en rieten daken vanaf het dak.
HOEKSTRA BV
www.hoekstraschoorsteen.nl
info@hoekstraschoorsteen.nl
Tel: 06 43 1971 00

ARCHITECTENBUREAU
LEIN
restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw
Zaanweg 59, Wormerveer
075-6287686, www.kleinbv.nl

Balledux Makelaardij
Warmehuizen : Amsterdam
VERKOOP EN AANKOOP | SCHERP TARIEF, 1%
De deskundige makelaar voor uw stolpboerderij!
Advies restauratie, onderhoud, bestemmingsplan voor stolp en/of monument
www.balleduxmakelaardij.nl | www.monumententekoop.nl
T: 06-12886278 / 0226-391389

SCHILDERSBEDRIJF
VAN BENSCHOP

DE
VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Werkt ook met verven op natuurlijke basis.

T 06 - 22 799 263 - info@vanbenschop.nl
Wognum - www.deverffraaiier.nl
f facebook.com/schildersbedrijfvanbenschop.nl

PRONK STAAT VOOR
VAKMANSCHAP

PRONK BOUW

nieuwbouw
verbouw
onderhoud
restauratie

Machinestraat 2, Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374, fax (0226) 392032

E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

 KLAVER
MAKELAARDIJ

Uw stolp verkopen? Een stolp aankopen?

Neem contact met ons op!

www.klavermakelaardij.nl | 0226-414008 | Trambaan 12 Nieuwe Niedorp